

Студијски програм/студијски програми: Међународне студије
Врста и ниво студија: Основне академске студије
Назив предмета: Студије мира
Наставник: проф. Немања Џуверовић, доц. Горан Тепшић и истр. припр. Милош Вукелић
Статус предмета: Обавезан
Број ЕСПБ: 5
Циљ предмета Студије мира се баве проучавањем узрока рата и претпоставки мира. С обзиром на искуство рата на нашем тлу и непредвиђеним облицима насилних сукоба након Хладног рата и увећаним конфликтним потенцијом у многим регијама света оснажена је потреба за Студијама мира, за ширењем културе мира и заступника ненасилног решавања сукоба. Сагласно томе студенти се прво, упознају са историјом настанка саме дисциплине, основним појмовима, утемељивачима и унутрашњим теоријским контроверзама. Упознају се и са искуством рата, различитим типовим мира и теоријом и праксом ненасиља. Студије мира пружа и основна знања о начину спречавања и решавања сукоба, изградње мире, као и о карактеру кључних мировних актера. Циљ Студије мира је да упознавањем са основним садржајем и карактеристикама дисциплине, искуством рата и последицама насиља студенти стекну свестранији и опипљивији увид у вредност мира, као и у сложене претпоставке његовог постизања, тј. спречавања и решавања сукоба.
Исход предмета Усвајањем основних знања из области Студија мира, разумевањем темељних опасности по мир као и могућности његовог јачања, одржавања и ширења студенти увећавају своје интердисциплинарне увиде у природу међународног поретка, типа моћи/хегемоније и тиме јачају своје креативне способности трагања за повољнијим начином решавања сукоба, препознавања процеса, структура, актере мира, као и повезаност мира са социјалном правдом и развојем. Пружена знања омогућавају да упркос свим искуствима рата, и потенцијалним новим сукобима, студенти стекну уверљиве аргументе да рат није неминовност и да постоји мноштво инструмената и поља ангажовања у прилог миру. Толеранција, дијалог, компромис постају приснији концепти, као и потреба разумевање других.
Садржај предмета 1. Уводне напомене и 2. Развој дисциплине студија мира – промена фокуса у истраживању мира током 20. века (20. фебруар); 3. Врсте насиља и врсте мира (27. фебруар); 4. Савремени мировни покрети (5. март); 5. Мир и ненасиље: учења Махатме Гандија и Мартина Лутера Кинга (12. март); 6. Савремени оружани сукоби: врсте и тендеције и трошкови наоружања (19. март); 7. Крај хладног рата и нови интервенционизам као изазов миру (случајеви Заливских ратова) (27. март); 8. Хуманитарне интервенције - инструмент рата/мира (примери Сомалије, Косова и Метохије и

- Либије) (2. април);
9. Уједињене нације и изградња мира (9. април);
10. Критика савремене изградње мира (16. април);
11. Развој и мир (23. април).
12. Људске потребе и решавање сукоба (30. април);

Литература (по недељама)

Уводне напомене

Нема предвиђене литературе

Развој дисциплине студија мира – промена фокуса у истраживању мира током 20. века

- Џуверовић, Н., Стојадиновић, М. и Тепшић, Г., 2013. Развој студија мира: од размишљања до теорије. у М. Липовац и Д. Живојиновић, урс. *Теоријски приступи у проучавању међународне безбедности*. Београд: Факултет безбедности и Академска књига, 337-357.
- Тепшић, Г. и Џуверовић, Н., 2016. Рат који је требало да оконча све ратове: Мир у европској науци између 1918. и 1939. године. у Р. Накарада, В. Кнежевић Предић и А. Милошевић, урс. *Велики рат: недовршена прошлост*. Београд: Факултет политичких наука, 151-169.
- Презентација: Мировно истраживање

Врсте насиља и врсте мира

- Галтунг, Ј. 2009. *Мирним средствима до мира: Мир и сукоб, развој и цивилизација*. Београд: Југоисток 21 и Службени гласник, 13-34, 108-120.
- Хелд, Д., 1997. *Демократија и глобални поредак*. Београд: Филип Вишњић, 70-78.
- Мишамблед, Р. 2015. *Историја насиља: од краја средњег века до данас*, Академска књига, стр. 13-46.
- Тепшић, Г. и Вукелић, М. 2019. Културно насиље као процес дугог трајања: од колонијализма до хуманитаризма, *Политичка мисао*, год. 56, бр. 1, стр. 109-131.
- Презентација: Насиље и мир

Савремени мировни покрети

- Павловић, В. 2014. Мировни покрети. у Д. Стојиљковић, урс., *Политичка социологија савременог друштва*. Београд: Завод за уџбенике, 146-160.
- Накарада, Р. 2018. Обнова утопијских енергија – три деценије после. Осврт на савремене западне мировне покрете, *Политички живот*, бр. 16, стр. 9-24.
- Cortright, D., 2008. *Peace: A History of Movements and Ideas*. Cambridge University Press (Chapter 2: Movements, 23-181 - **препоручена литература**)
- Презентација: Мировни покрети

Мир и ненасиље: учења Махатме Гандија и Мартина Лутера Кинга

- Мировић, Т., 2000. Борци ненасиља: Махатма Ганди и Мартин Лутер Кинг, у Д. Попадић, урс. *Увод и мировне студије*: Београд: Мост, 179-202
- Галтунг, Ј. 2009. *Мирним средствима до мира: Мир и сукоб, развој и цивилизација*. Београд:

Југоисток 21 и Службени гласник, 163-179.

- Презентација: Ганди и МЛК

Савремени оружани сукоби: врсте и тендеције и трошкови наоружања

- Калдор, М. 2005. *Нови и стари ратови. Организовано насиље у глобализованој ери*. Београд: Београдски круг, 13-29.

- Џуверовић, Н., 2013. *Економски фактори оружаних сукоба. Повећање неједнакости као узрок сукоба унутар држава*. Београд: Југоисток 21 и Службени гласник, 53-62

- Mack, A., 2007. *Global Political Violence: Explaining the Post Cold War Decline, Coping with Crisis* Paper Series. NY: International Peace Academy

- SIPRI Yearbook Summary (Available at: <http://www.sipriyearbook.org/>)

- Презентација: Савремени оружани сукоби

Крај хладног рата и нови интервенционизам као изазов миру

- Робинсон, В., 2012. *Подстицање полиархије: Глобализација, интервенција САД и хегемонија*. Београд: Југоисток 21 и Албатрос плус, 35-90.

- Калдор, М. 2005. *Нови и стари ратови. Организовано насиље у глобализованој ери*. Београд: Београдски круг, 253-286.

- Презентација: Интервенционизам и хуманитарне интервенције.

Хуманитарне интервенције - инструмент рата/мира

- Накарада, Р., 1999. Узроци и последице НАТО агресије на Југославију. *Социолошки преглед*, 33 (1-2), 125-135.

- Накарада, Р. 2008. *Распад Југославије: Проблеми тумачења, суочавања и транзиције*. Београд: Службени гласник, 121-137.

- Презентација: Интервенционизам и хуманитарне интервенције

Уједињене нације и изградња мира

- Уједињене нације. 1992. Агенда за мир (*документ на српском или енглеском језику*)

- Презентација: Уједињене нације

Критика савремене изградње мира

- Галтунг, Ј. 2009. *Мирним средствима до мира: Мир и сукоб, развој и цивилизација*. Београд: Југоисток 21 и Службени гласник, 77-90.

- Презентација: Либерални мир

Развој и мир

- Џуверовић, Н., 2015. (Не)развијеност и (не)једнакост: Поглед са периферије. у Ј.Видојевић, А. Милошевић и Н. Перишић, урс. *Изазови глобализације: сиромаштво и неједнакост*. Београд: Факултет политичких наука, 63-79.

- Галтунг, Ј. 2009. *Мирним средствима до мира: Мир и сукоб, развој и цивилизација*. Београд: Југоисток 21 и Службени гласник, 183-196.

- Презентација: Мир и развој

Људске потребе и решавање сукоба

- Џуверовић, Н., Стојадиновић, М. и Тепшић, Г., 2013. Развој студија мира: од размишљања до теорије. у М. Липовац и Д. Живојиновић, урс. *Теоријски приступи у проучавању међународне безбедности*. Београд: Факултет безбедности и Академска књига, 337-357.
- Azar, E. and Burton, J. 1986. *International Conflict Resolution: Theory and Practice*. Boulder: Rienner Publishers, 1-10 (*превод на српски*)
- Презентација: Људске потребе и решавање сукоба

Литература се може пронаћи на следећем линку:

<https://www.dropbox.com/sh/ayscu5qfrplqe2x/AAAUW6J8XXmdWZ6T8NDlqVMla?dl=0>

Број часова активне наставе

Остали часови

Предавања:
2Вежбе:
1

Други облици наставе:

Студијски
истраживачки рад:**Методе извођења наставе:**

предавања, панел дискусије, вежбе које комбинују практичне димензије и продубљивање теоријских сазнања кроз групне дискусије, излагање самих студената.

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања		писмени испит	
практична настава		усмени испт	40
колоквијум-и	25		
семинар-и	35		